

Protokół z IX posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich
Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych
Warszawa, 9 marca 2010 r.

Część wstępna

W dniu 9 marca 2010 r. w Warszawie odbyło się IX posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zwanego dalej „Zespołem”. Lista obecności w załączeniu.

Posiedzenie Zespołu otworzył Pan Roman Chojnacki, natomiast dalszą część spotkania poprowadził Pan Robert Bładycz.

Porządek obrad

1. Zatwierdzenie protokołu z VIII posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich.
2. Wyłonienie przedstawiciela społeczności romskiej w Polsce do prac w Grupie roboczej do spraw opracowania *Środkowo-Europejskiej Strategii na Rzecz Romów*.
3. Informacja na temat stanu wdrażania Poddziałania 1.3.1 PO KL – Projekty na rzecz społeczności romskiej.
4. Omówienie kwestii związanych z wprowadzeniem przedstawiciela społeczności romskiej jako obserwatora do Komisji Oceny Projektów powołanej w ramach wdrażania Poddziałania 1.3.1 PO KL – Projekty na rzecz społeczności romskiej.
5. Spotkanie z członkami Komisji Oceny Projektów dla Poddziałania 1.3.1 PO KL.
6. Prezentacja wybranych projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach Poddziałania 1.3.1 PO KL - Projekty na rzecz społeczności romskiej.
7. Sprawy bieżące.

Spotkanie rozpoczęło się od oświadczenia odczytanego przez Pana Bogdana Wildangiera dotyczącego postanowień spotkania przedstawicieli organizacji romskich, które odbyło się w przeddzień posiedzenia Zespołu, w dniu 8 marca 2010 r. w Warszawie. Zgodnie z odczytanym oświadczeniem, stanowiącym załącznik nr 1 do protokołu:

1. Pan Roman Chojnacki został wskazany przez 26 przedstawicieli organizacji romskich jako reprezentant społeczności romskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Kandydaturę przyjęto jednogłośnie.
2. Zarekomendowano Panów Stanisława Stankiewicza i Karola Gierlińskiego do udziału w pracach grupy roboczej opracowującej projekt *Środkowo-Europejskiej Strategii na rzecz Romów*.

Ad 1.

Pan Robert Bładycz odnosząc się do protokołu z VIII posiedzenia Zespołu podkreślił, że Zespół jednoznacznie wskazał, iż nie popiera pomysłu wprowadzenia do Komisji Oceny Projektów powołanej dla Poddziałania 1.3.1 PO KL obserwatora romskiego. W ocenie Pana R. Bładycza nie znalazło to należytego odzwierciedlenia w zapisach protokołu, a jednocześnie do członków Zespołu dotarła informacja o udzieleniu poparcia przez Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA dla kandydatury obserwatora zgłoszonego przez jedno ze stowarzyszeń romskich. Pan R. Bładycz podkreślił, że decyzja w tej sprawie powinna należeć wyłącznie do Zespołu.

Pan Dobiesław Rzemieniewski wskazał, że kwestia wprowadzenia obserwatora romskiego do KOP była dyskutowana podczas VIII posiedzenia Zespołu, jednak zabrakło jednoznacznej konkluzji Zespołu. Poinformował zebranych, że Departament został poproszony o zaopiniowanie pisma, które wpłynęło do Władzy Wdrażającej Programy Europejskie od Stowarzyszenia Romów w Polsce z propozycją kandydatury Pani Joanny Talewicz-Kwiatkowskiej na obserwatora w KOP. Departament odsłuchał taśmy z nagrania Zespołu i – wobec braku jasnego stanowiska Zespołu – uznał, że należy zaprosić Panią J. Talewicz-Kwiatkowską na posiedzenie Zespołu, by tym samym umożliwić poznanie i wysłuchanie kandydata na obserwatora KOP. Wskazał, że podczas obecnego posiedzenia, po wysłuchaniu Pani J. Talewicz-Kwiatkowskiej, jest okazja do przedstawienia opinii Zespołu w tej sprawie.

Pan Janusz Kamiński zwrócił uwagę na groźbę paraliżu prac KOP po ewentualnym zgłoszeniu obserwatorów przez wszystkie stowarzyszenia romskie. Jednocześnie wskazał na stronniczość opinii i brak obiektywizmu w sytuacji wprowadzenia do KOP członka jednego ze stowarzyszeń romskich. Podkreślił, że na ostatnim posiedzeniu strona romska wskazała, jak niewdzięczną funkcję pełniłaby osoba zasiadająca jako obserwator romski w KOP i dlatego wycofano się z tego pomysłu. Mimo braku głosu oraz możliwości wpływu na opinie członków KOP, reprezentant społeczności romskiej byłby postrzegany jako osoba

pilnująca projektów romskich, co w efekcie może grozić skłóceniem aplikujących stowarzyszeń. Jego zdaniem tego rodzaju inicjatywy powinny być tworzone przez Zespół, który jest ciałem opiniodawczo-doradczym i przez niego zatwierdzane. Pan J. Kamiński podkreślił, że w jego opinii na ostatnim posiedzeniu Zespołu strona romska jednoznacznie wskazała na sprzeciw wobec udziału obserwatora romskiego w pracach KOP. Dlatego, w jego ocenie, niezrozumiałe jest, dlaczego MSWiA zaakceptowało kandydaturę Pani J. Talewicz-Kwiatkowskiej bez konsultacji z Zespołem.

Pan Dobiesław Rzemieniewski zwrócił uwagę, że protokół z poprzedniego posiedzenia został rozesłany do konsultacji, jednak nikt nie zgłosił do niego uwag. Podkreślił, że sprawa obserwatora w KOP nie jest przesądzona. Jednocześnie zasugerował, by kontynuować posiedzenie zgodnie z przyjętym porządkiem obrad.

Pan R. Bładycz zwrócił się do członków Zespołu z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do protokołu z VIII posiedzenia Zespołu. Wobec braku uwag, protokół został przyjęty.

Ad 2.

Pani Wiesława Kostrzewa-Zorbas podziękowała za wyłonienie przedstawicieli Zespołu do udziału w pracach nad *Środkowo-Europejską Strategią na Rzecz Romów*, poinformowała również Zespół o udziale Polski w pracach nad przygotowaniem *Strategii*. Instytucją wiodącą w pracach grupy roboczej ze strony polskiej jest Pani Minister Elżbieta Radziszewska, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania. *Strategia* będzie dotyczyć dwóch obszarów:

- stworzeniu Romom realnych możliwości dostępu do środków finansowych (w tym funduszy Unii Europejskiej) przeznaczanych na zwalczanie ubóstwa i poprawę sytuacji w zakresie edukacji, zatrudnienia, mieszkalnictwa i ochrony zdrowia, z zachowaniem zasady równego traktowania;
- instrumentach prawnych zwalczających dyskryminację, mowę nienawiści i gwarantujących ochronę praw człowieka.

Pomysł został zainicjowany przez węgierskie przewodnictwo w Grupie Wyszehradzkiej, jako regionalna inicjatywa, do której przyłączyła się również Polska. Pani W. Kostrzewa-Zorbas podkreśliła, że jest to dobra okazja do przedstawienia działań Polski, wymianę dobrych praktyk, a także zainicjowania nowych projektów.

Prace nad *Strategią* są w fazie początkowej, nie ma jeszcze uzgodnionego tekstu tego dokumentu, a jego przyjęcie planowane jest na koniec czerwca 2010 r. Praca nad tekstem *Strategii* prowadzona jest metodą obiegu dokumentów. Językiem roboczym jest język

angielski i obecnie nie można liczyć na ich tłumaczenie na język romski. Pani W. Kostrzewa-Zorbas poinformowała o stałym monitowaniu strony węgierskiej w sprawie tłumaczenia spotkań na język romski, niestety nie ma jeszcze decyzji w tej sprawie. Również nierozstrzygnięta pozostaje kwestia finansowania udziału przedstawiciela społeczności romskiej w spotkaniach grupy ekspertów.

Planowane są dwa spotkania ekspertów, jedno ze spotkań dotyczyć będzie funduszy unijnych i wypracowania wspólnego stanowiska państw Grupy Wyszehradzkiej wobec polityki spójności oraz polityki integracyjnej Komisji Europejskiej wobec Romów. Natomiast drugie koncentrować się będzie na kwestiach dyskryminacji. W związku z powyższym oraz w związku z udziałem w spotkaniach grupy roboczej po jednym przedstawicielu społeczności romskiej z innych krajów Pani W. Kostrzewa-Zorbas zasugerowała, aby każdy z reprezentantów wskazanych przez Zespół uczestniczył w jednym z planowanych spotkań. Informacje dotyczące spotkań, tłumaczenia i sposobu finansowania przedstawicieli Zespołu w spotkaniach grupy roboczej zostaną przekazane po ich ustaleniu ze stroną węgierską.

Pan Andrzej Mirga podkreślił, że *Środkowo-Europejska Strategia na Rzecz Romów* jest jedną z wielu inicjatyw, dlatego w jego ocenie, nie należy wiązać zbyt dużych oczekiwań z planowanymi działaniami. Z pewnością będzie to forum wymiany dobrych praktyk, ale należy mieć na uwadze, że obecnie stosunki między krajami Grupy Wyszehradzkiej są napięte. Powodem tych napięć jest uczestnictwo w rządzie Słowacji partii skrajnie prawicowej oraz kwestie dotyczące mniejszości węgierskiej na Słowacji. Pan A. Mirga wskazał, że zaakcentowanie spraw Romów jest ważne, ale trudno jest przewidzieć efekty planowanych działań ze względu na kwestie polityczne.

Pan Karol Gierliński podziękował za wybór, jednak wskazał na słabą znajomość języków obcych co może mu uniemożliwić aktywny udział w pracach nad *Strategią*. Swoją udział uzależnił od tłumaczenia spotkań na język romski.

Pan Stanisław Stankiewicz podkreślił swoją znajomość problematyki działań państw Grupy Wyszehradzkiej. Wskazał, że grupa robocza powinna wypracować *Strategię* akceptowaną przez wszystkie strony, tak by można kreować skuteczną politykę integracji i wpływać na zmianę złych postaw.

Pani W. Kostrzewa-Zorbas podkreśliła, że mówiąc o *Strategii* wypowiedziała się ostrożnie, mając na uwadze właśnie sytuację polityczną, o której wspominał Pan A. Mirga, a dodatkowo fakt, że Węgry są w przeddzień wyborów. Inicjatywa współpracy nad *Strategią* została podjęta przez Polskę, bowiem w jej opinii Polska dysponuje wieloma dobrymi doświadczeniami i rozwiązaniami, którymi możemy się pochwalić.

Ad 3.

Pan Bartosz Ziółkowski odnosząc się do zgłoszonego podczas ostatniego spotkania zapotrzebowania na informacje dotyczące zasad wyboru, oceny i realizacji projektów przedstawił razem ze swoimi współpracownikami prezentację dotyczącą stanu wdrażania Poddziałania 1.3.1 PO KL – Projekty na rzecz społeczności romskiej (Załącznik nr 2).

W ramach Poddziałania 1.3.1 - Projekty na rzecz społeczności romskiej Władza Wdrażająca Programy Europejskie ogłosiła w latach 2008-2009 dwa konkursy. W ramach I konkursu złożonych zostało 69 wniosków o dofinansowanie, z czego 43 wnioski przeszły pozytywną ocenę formalną. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej dofinansowanie uzyskało 7 projektów, wartość dofinansowania wyniosła ponad 4,9 mln zł. Natomiast w ramach II konkursu złożonych zostało 156 wniosków o dofinansowanie, z czego 116 wniosków przeszło pozytywną ocenę formalną. Po przeprowadzonej ocenie merytorycznej do dnia 21 października 2009 r. dofinansowanie uzyskało 17 projektów na łączną kwotę ponad 10,8 mln zł. Liczba wniosków oczekujących na ocenę merytoryczną na koniec lutego 2010 r. wynosi 59 wniosków. Pan B. Ziółkowski przewiduje, że ocena tych wniosków potrwa około dwóch miesięcy. Realizacja projektów może rozpocząć się po ogłoszeniu listy rankingowej.

Pan B. Ziółkowski poinformował, że przedłużający się okres oceny tych wniosków wynika ze zmiany *Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, zgodnie z którymi asesory oceniający wnioski powinni zostać zweryfikowani przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i wpisani na listę ekspertów. Alternatywą byłoby powołanie ekspertów z obecnej listy MRR do oceny wniosków, jednak są to osoby nie znające specyfiki społeczności romskiej.

Pani Joanna Chojnacka podniosła kwestię przedłużającego się procesu weryfikowania asesorów i wpisania ich na listę ekspertów.

Pani Anna Siuta poinformowała, że problem ten ma charakter ogólnokrajowy i dotyczy oceny wszystkich wniosków składanych do PO KL. Przedłużający się proces weryfikacji asesorów wynika z konieczności przetwarzania danych osobowych osób pełniących funkcję asesorów, co obwarowane jest pewnymi wymogami. Obecnie spełnione zostały kryteria właściwej ochrony danych osobowych, proces weryfikacji asystentów powinien zostać wkrótce zakończony.

Pan J. Kamiński zaapelował o skrócenie czasu oceny wniosków i zwrócił uwagę na dezaktualizację harmonogramów i budżetów projektów złożonych do Władzy Wdrażającej w ramach II konkursu oraz na trudności związane z migracją beneficjentów.

Pan B. Ziółkowski wskazał, że wobec opóźnień w ocenie wniosków pojawił się problem, czy należy ogłosić konkurs na rok 2010, czy też najpierw ocenić wnioski, które wpłynęły w ramach II konkursu ogłoszonego w 2009 r. Poinformował, że na 59 wniosków oczekujących na ocenę pozostało do wydania około 7 mln zł. Wnioski ocenione na liście rankingowej muszą zamknąć się tą kwotą. Nowy konkurs zostanie ogłoszony na kwotę 18 mln zł.

Pan J. Kamiński wskazał, że w pierwszej kolejności powinny zostać ocenione wnioski złożone w ramach II konkursu, a następnie powinien zostać rozpisany nowy konkurs.

Pan B. Ziółkowski poinformował, że będzie sugerował asesorom, by dokonali oceny wniosków sprawnie i szybko. Jednak możliwość rozpoczęcia procesu oceny wniosków nie zależy od Władzy Wdrażającej, a od wpisania przez MRR asesorów na listę ekspertów.

Pani Karolina Stankiewicz zwróciła uwagę na brak jednoznacznej informacji, kto jest odpowiedzialny za opóźnienia w procesie oceny wniosków PO KL oraz zgłosiła wątpliwość czy przekształcenie asesorów w ekspertów było konieczne. Jednocześnie wskazała na poważne problemy związane z przekazywaniem środków na projekty realizowane w ramach „komponentu romskiego”. Zwróciła uwagę na kłopoty Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce, które w celu zapewnienia płynności projektu musiało zaangażować własne środki w postaci pożyczki bankowej.

Pan B. Ziółkowski poinformował, że autorem nowelizacji *Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, również w zakresie rezygnacji z oceny wniosków przez asesorów, było Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które odpowiada za cały proces realizacji PO KL. Władza Wdrażająca Programy Europejskie, po skompletowaniu materiałów niezbędnych do weryfikacji asesorów, przekazała je do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Pani A. Siuta dodała, że do końca kolejnego tygodnia planowane jest zakończenie analizy dokumentów w MPiPS i przekazanie ich do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, celem wpisania osób, które przeszły pozytywnie proces weryfikacji na listę ekspertów. Pan B. Ziółkowski, odnosząc się do pytania w sprawie zapewnienia płynności finansowej projektów, poinformował, że kłopoty w finansowaniu realizacji zadań pojawiły się w związku ze zmianami, jakie wprowadziła ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

Pan R. Chojnacki zaproponował, by Zespół wystosował stanowisko w sprawie przyspieszenia procedury wpisania asesorów na listę ekspertów do MRR.

Pan Tomasz Siemoniak zachęcał do działania i poparł pomysł wystąpienia w tej sprawie do Ministra Rozwoju Regionalnego. Zadeklarował, że MSWiA pomoże w przygotowaniu takiego stanowiska.

Ad 7.

Pan R. Bładycz zaproponował – wobec konieczności opuszczenia posiedzenia przez Pana Tomasza Siemoniaka – zmianę porządku obrad i omówienie w pierwszej kolejności kwestii, które miały być poruszone w pkt 7. Sprawy bieżące.

Panie K. Stankiewicz oraz Izabela Jaśkowiak przedstawiły projekt wprowadzenia na rynek pracy konsultantów romskich, udzielających porad rodzinom romskim znajdującym się w trudnej sytuacji. Projekt realizuje Stowarzyszenia „Integracja” ze środków pochodzących z PO KL. Pani K. Stankiewicz zaapelowała również o przedstawienie efektów projektu Ministerstwu Pracy i Polityki Społecznej w celu rozważenia propozycji umocowania konsultantów w urzędach pracy. Pomysł ten poparł Pan S. Stankiewicz zwracając uwagę na konieczność zmiany mentalności urzędników w podejściu do Romów.

Pani J. Chojnacka zilustrowała kłopoty w dostępie do usług w urzędach pracy, cytując wywiady z asystentami zawodowymi.

Pan T. Siemoniak podkreślił konieczność edukacji i nieustannego podejmowania działań na rzecz przybliżenia społeczności romskiej szerszym kręgom społeczeństwa, w tym również urzędnikom. Wskazał również na konieczność zgłoszenia przykładów nieprofesjonalnego działania urzędników, w celu umożliwienia podjęcia działań przez MSWiA oraz wojewodów.

Pan B. Wildangier zgłosił pomysł powstania Komisji, która mogłaby szybko interweniować wobec pojawiających się incydentów na terenie całego kraju. Podniósł również kwestię zwrotu członkom Zespołu kosztów przejazdu autostradami.

Pani J. Talewicz-Kwiatkowska za przykład dobrej praktyki poddała współpracę Stowarzyszenia Romów i Urzędu Pracy w Oświęcimiu.

Pan S. Stankiewicz zaproponował powstanie materiału informacyjnego dotyczącego środków publicznych dla Romów w Polsce. Jego zdaniem MSWiA powinno opracować informator jednoznacznie wskazujący, jakie środki są dostępne dla Romów, gdzie należy aplikować, kto dokonuje podziału, etc.

Ad 4.

Pani J. Talewicz-Kwiatkowska podziękowała za zaproszenie na spotkanie Zespołu. Poinformowała, że Stowarzyszenie Romów w Polsce przedstawiło jej kandydaturę na obserwatora w KOP. Jednak wobec swoich planów życiowych - finalizuje doktorat - oraz biorąc pod uwagę, że SRwP aplikuje o środki z POKL, co powoduje, że jej obecność w KOP stwarzałaby sytuację konfliktu interesów - wycofuje swoją kandydaturę na obserwatora w KOP.

Pan T. Siemoniak podkreślił, że udział obserwatora w Komisji Oceny Projektów powołanej w ramach wdrażania Poddziałania 1.3.1 PO KL – Projekty na rzecz społeczności romskiej, zależy od decyzji Zespołu w tej sprawie. Jednocześnie podkreślił, że dostrzega pozytywny aspekt otwierania się Zespołu na nowe osoby.

Ad 5.

Pan B. Ziółkowski przedstawił członków Komisji Oceny Projektów dla Poddziałania 1.3.1 PO KL.

Ad 6.

Pani J. Chojnacka Sekretarz Związku Romów Polskich przedstawiła projekt realizowany w ramach POKL pn. „Innowacyjni Romowie na rynku pracy”. Projekt jest realizowany od 01.05.2009 do 31.10.2010. Celem projektu jest poprawa skuteczności systemu wspierania długotrwale bezrobotnych osób ze społeczności romskiej we wchodzeniu na rynek pracy i utrzymaniu się w zatrudnieniu, zmniejszenie bierności i wzrost zaufania wśród społeczności romskiej poprzez usługi świadczone przez asystentów społeczno-zawodowych (AZ-S) oraz aktywizacja i wsparcie zawodowe Romów.

W projekcie zaplanowano działania związane z przygotowaniem AZ-S do świadczenia usług na rzecz bezrobotnych Romów, szkolenia z zakresu poradnictwa zawodowego i socjalnego, poszukiwania zatrudnienia i technik poszukiwania pracy, poradnictwa zawodowo-socjalnego, kształtowania postaw, praca AZ-S w terenie. Przeprowadzone zostały również wywiady z beneficjentami o ich doświadczeniach w kontaktach z urzędami pracy. Projektem objętych jest 270 osób, wyłoniono 17 osób pełniących funkcję asystentów. W czasie 5 miesięcy trwania projektu 3 osoby otworzyły własną działalność gospodarczą, 2 osoby uzyskały zatrudnienie a 9 uzyskało skierowanie do prac społeczno użytecznych.

Panowie Gedeon Werner i Arkadiusz Wiecha, przedstawiciele Uniwersytetu Łódzkiego, przedstawili projekt realizowany w ramach PO KL pn. „Romska droga do pracy – program aktywizacji zawodowej Romów z Małopolski i Podkarpacia”. Celem projektu jest pobudzenie postaw proaktywnych i prozatrudnieniowych oraz wzrost zatrudnienia członków społeczności romskiej, a także podniesienie statusu zawodowego i społecznego Romów z terenu Małopolski i Podkarpacia. Przygotowanie przedstawicieli mniejszości romskiej z województwa małopolskiego i podkarpackiego do aktywnego udziału w rynku pracy. Zorganizowanie staży zawodowych dla beneficjentów projektu i zwiększenie dostępności do rynku pracy poprzez pozyskiwanie ofert pracy, indywidualne pośrednictwo pracy oraz targi pracy dla członków społeczności romskiej organizowane przez Centrum Aktywizacji Zawodowej Romów. Działania podejmowane w projekcie koncentrują się na szkoleniach aktywizująco – motywacyjnych, szkoleniach specjalistycznych i zawodowych, szkoleniach z zakresu kultury romskiej, poradnictwie zawodowym i job coachingu, pośrednictwie pracy i organizacji staży zawodowych. Planuje się również organizację targów pracy oraz powołanie Forum Integracji Społeczno – Zawodowej. Objętych wsparciem będzie około 100 przedstawicieli społeczności romskiej. W prezentacji Projektu uczestniczył również Pan J. Kamiński Prezes Stowarzyszenia Kulturalno Społecznego Romów „Centrum Kultury Romów w Polsce”, drugim partnerem jest Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie działający przez jednostkę pozawydziałową Małopolską Szkołę Administracji Publicznej.

Posiedzenie Zespołu do Spraw Romskich zamknął Pan Robert Bładycz.

Robert Bładycz

Członek Komisji

Tomasz Siemoniak

Współprzewodniczący Komisji